

hrvatskim udžbenicima povijesti od 1945. do danas. Autor je rad podijelio na dva dijela: prvi se dio bavi razdobljem od 1945. do 1990., a drugi od 1990. do danas. Unutar tih vremenskih odrednica autor interpretira značenje obitelji Zrinskih u udžbenicima povijesti.

Sabine Florence Fabijanec autorica je rada *Zrinski i Frankopani u historiografiji francuskoga govornog područja* (351-371) u kojemu donosi pregled radova o tematici obitelji Zrinskih i Frankopana na francuskom jeziku. U prvom dijelu knjige autorica donosi pregled definicija osobnih imena pojedinih članova dviju obitelji kako su prikazani u francuskim enciklopedijskim izdanjima od 1843. do 2002., dok u drugom dijelu rada razmatra opća povijesna djela od kojih neka sadržavaju podatke o tim obiteljima. Autorica posljednje poglavlje rada posvećuje dvama djelima, iz 1919. i 1997., koja su u cijelosti posvećena proučavanju djelovanja Zrinskih i Frankopana.

Goran Budeč

Med Srednjo Evropo in Sredozemljem. Vojetov zbornik, ur. Sašo Jerše, Darja Mihelič i Peter Štih, Založba ZRC, Ljubljana 2006., 749 str.

Vojetovim zbornikom slovenska i šira znanstvena zajednica željela je odati počast radu istaknutoga slovenskog povjesničara Ignacija Vojea povodom 80. obljetnice njegovog života. Opsežno djelo od 749 stranica podijeljeno je u pet cjelina, koje ujedno upućuju i na širi spisateljski i istraživački opseg djelovanja slavjenog povjesničara. Naime, zbornik započinje popisom 290 bibliografskih jedinica koje je objavio tijekom 54 godine djelovanja (str. XVII-XLIII), a koji uistinu potvrđuje njegove široke interese. Radovi posvećeni slavjeniku raspoređeni su u tih pet poglavlja, to jest *Slovenica* (11 autora), *Turcica* (6 autora), *Balcanica* (5 autora), *Ragusiana* (7 autora) i *Miscellanea gratulabilia* (15 autora).

Cjelinu *Slovenica* započinje rad Andreja Nareda *Privilegij Kranjskega plemstva iz leta 1338 – temelj stanovsko-monarhičnega dualizma* (3-31), koji proučava dodjelu privilegija kranjskim plemićima od strane austrijskog vojvode Albrehta II. 16. rujna 1338. u kontekstu pravnog uređenja vlastelinskih jedinica te njihove posljedice za novo ustrojstvo plemstva u toj regiji. Autor prilaže i prijepis cijelog izvora s prijevodom na slovenski. Andrej Pleterski u radu *Police na Tolminskem prva «ciganska» vas na Slovenskem?* (33-45), uz brojne priložene slike i geodetske karte, istražuje podrijetlo sela Polica krajem XIV. stoljeća te posebice suprotstavljanje starosjedilačkog stanovništva s došljacima, percipiranim kao «Cigani». Dušan Kos u radu *Simbolne in pomenske podobe statuta izolskega komuna iz leta 1360* (47-60) proučava povijest statuta Izole od njegove pojave 1360. preko njegovih prijepisa i prijevoda sve do kraja XIX. stoljeća i njegov dojam na povjesničare grada.

Dva rada su posvećena Celjskim grofovima. U prvome Robert Kurelić (*Simboli statusa i moći: kneževski pečati Celjskih grofova*; 61-77), uz brojne slike i crteže pečata, proučava njihovo fizičko oblikovanje, a potom i njihovo simboličko značenje za predstavnike moći u celjskoj grofoviji. U drugome se Peter Štih (*Celjski grofje kot dediči bosanske krone – Listina bosanskega kralja Torka II. Kotromanića za celjskega grofa Hermana II. iz leta 1427*; 79-103) više osvrće na njihovu diplomatsku ulogu. U radu *Zgodnjenovoveška «kajžarska» trga Vrhnika in Gorenji Logatec* (105-137) Boris Golec proučava pravne prilike, gospodarski razvitak i demografiju Vrhnike od srednjeg vijeka do XVIII. stoljeća. U radu *Istrski vicedomini in drugi podobni uradi ob*

Jadranu (139-156) Darko Darovec, nakon prikaza uspostave bilježništva u sjeverozapadnoj Istri, razmatra nastanak jedinstvene institucije na tom prostoru, tj. vicedomina. Koristeći se gotovo isključivo izvornom građom, Matevž Košir u radu *Stanovski Rubež zaradi neplaćanih davkov v drugi polovici 16. in začetku 17. stoljetja na Kranjskem* (157-169) proučava financijske i dažbinske prilike u Rubežu. U radu *Zaton deželnih stanov na Kranjskem* (171-187) Jože Žontar se osvrće na stalešku uspostavu pravnih i financijskih regula krajem XVIII. stoljeća. Miha Preinfalk u radu «*Boj pri Vudački*» ali *Herbard Turjaški v zgodovinisju in literaturi* (189-210), posvećenom književnosti Herbarda Turjaškog iz XVI. stoljeća, donosi i neke od njegovih pjesama. Rad Maje Žvanut *Okus Jošta Jakoba grofa in gospoda Gallenberškega* (211-243) mala je prozopografska studija obitelji grofa Jošta Jakoba iz XVII. stoljeća.

Cjelinu *Turcica* otvara rad Nenada Moačanin *O izvorima za demografsku povijest Osmanskoga Carstva* (247-258), u kojemu autor iznosi nove podatke o demografiji Slavonije, Dalmacije, Bosne, Moreje, Donjega Dunava i Maloazijskog prostora u XVII. stoljeću. O vojnim prilikama između Mletačke Republike i Osmanskog prostora izvješćuje Klemen Pust u svom radu *Vojaški odnosi med Beneško Republiko in Osmanskim cesarstvom na območju Dalmacije v letih 1524-1534* (259-275), upozoravajući na podudarnosti u vojnim i gospodarskim uređenjima dvaju sila. Rad Liljane Žnidaršič Golec *Podelitev odpustkov Marijinemu špitalju v Ljubljani leta 1472: Arma spiritualia ob soočenju s Turki* (277-287), objavljujući prijepis rukopisa *Arma spiritualia* s prijevodom, razjašnjava teološka razmatranja u Ljubljani pobuđena turskom najezdom.

Jože Mlinarič u radu *Usoda turških ujetnikov v avstrijskih deželah v času od 15. do 17. stoljetja in njihovo pokršćevanje* (289-305) proučava primjere pokrštavanja Turaka tijekom dva stoljeća u ratnim prilikama austrijske države, a Andrej Hozjan u radu *Ukaz Ahmat age iz Berzencza tržanom Dolnje Lendave o povreditvi leta 1583* (307-318) promatra vojno i intelektualno odmjerenje snaga između Ahmat-age i grofa Nikole Banffyja u Dolnjoj Lendavi prilikom osmanskog prodora u to mjesto. Sličnim prilikama bavi se i rad Marije Kozar-Mukič *Gornji Senik podvržen Turkom leta 1640* (319-323), ali u mjestu Seniku u XVII. stoljeća, taj put između njegovih vlastelina i Osmanlija.

Prvim radom skupine *Balcanica* u svom radu *Preganjanje kristjanov v rimski provinci Dalmaciji v luči antičnih virov in srednjeveškega izročila* (327-346) Rajko Bratož pridonosi boljemu poznavanju okolnosti progona kršćana u rimskoj provinciji Dalmaciji. Obraduje pojedine dalmatinske mučenike i veze između Solina i Akvileje. Miha Kosi u radu *Morejska kronika in koroški vojvoda v bitki pri Pelagoniji leta 1259* (347-362) obrađuje bitku pokraj današnje Bitole i njezin politički odjek. Dušan Nećak u radu *Orožje srbske vojske na zidnem slikarstvu srednjeveške Srbije* (363-378), uz mnoštvo ilustracija, daje prikaze oružja iz srednjovjekovne likovne baštine Ohrida, Peći i drugih mjesta. Tomislav Raukar u radu *Splitska trgovačka društva XIV. stoljeća* (379-394), nakon uvodne ocjene postojeće historiografije, proučava vrste trgovačkih društava u Splitu, njihovu ekonomsku i trgovačku važnost te sudionike u njihovu poslovanju (ulagači i izvršitelji). Zaključuje kako je splitska gospodarska sredina bila živahna. Esad Kurtović u radu «*Slavni ljudi svoje vrste*» - *Stankovići vremena vojvode Sandalja Hranića Kosač* (395-413) ukratko obrađuje živote Radola, Klapca, Stanoja i Stanihne Stankovića iz katuna Stanka Perutinića te njihovo diplomatsko službovanje.

Cijeli blok *Ragusiana* posvećen je raznim aspektima prošlosti Dubrovnika, a čine ga radovi Gordana Ravančića *Neka razmišljanja o demografskim posljedicama epidemije crne smrti 1348. godine u Dubrovniku* (417-425), Zrinke Pešorde Vardić *Bratimska elita: o počecima dubrovačke bratovštine sv. Antuna* (427-442), Nelle Lonze *Povlačenje svjedoka za uho: zagonetka iz dubrovačke srednjovjekovne građe* (443-450), Desanke Kovačević Kojić *Poslovne knjige dubrovačkih trgovaca (XV vijek)* (451-461), Renate Novak Klemenčić *Kamnoseška podjetja u Dubrovniku u prvi polovici 15. stoljetja* (463-472), Slavice Stojan *Noćne družine u renesansnom Dubrovniku* (473-483) i Zdenke Janeković Römer *Obiteljska knjiga Andrije Antojeva de Pozza (1569-1603)* (485-497).

U posljednjem bloku (*Miscellanea gratulabilia*) predviđeno je da istraživači raznih prostornih i vremenskih razdoblja, željni odati počast Ignaciju Voju, obogate taj zbornik vlastitim dostignućima koja nisu izravno vezana s povjesničarskim radom samog slavljnika. Cjelina se sastoji od sljedećih radova: Vasilij Melik, *Sestava in volilno pravo cislajtanskih deželnih zborov* (501-537); Miroslav Stiplovšek, *Višek avtonomističnih prizadevanj banskega sveta Dravske banovine leta 1940 z zahtevo za ustanovitev Banovine Slovenije po hrvaškem zgledu* (539-552); Milica Kacin Wohinz, *O primorsko-istrskih odnosih med dvema svetovnima vojnama* (553-562); Rade Petrović, *U potrazi za bosanskom (bošnjačkom) nacijom* (563-578); Andrej Vovko, *Udje družbe sv. Mohorja v Sarajevu in drugje v Bosni in Hercegovini v letih 1882-1918* (579-594); Ivo Goldstein, *Iseljavanje Srba i useljavanje Slovenaca u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj 1941. godine* (595-605); Branko Reisp, *Uradnik in slikar Janez Scherrer* (607-612), Franc Rozman, *Baron Josef Schwegel in berlinski kongres* (613-622); France M. Dolinar, *Dunaj-Ljubljana-Rim in škof Andrej Karlin* (623-633); Drago Roksandić, *Književnik, književni opus i mogućnosti historiografskih interpretacija: pokušaj «egohistorije» Vladana Desnice (Zadar, 1905. - Zagreb, 1964.)* (635-645); Janez Höfler, *Raziskovanje umetnostne preteklosti Dalmacije na ljubljanski filozofski fakultet* (647-658); France Kresal, *Začetnici in razvoj zavarovalništva na Slovenskem* (677-687); Olga Janša Zorn, *Društva, povezana z razvojem turizma na slovenskem, do prve svetovne vojne* (689-703); Božo Repe, *Oris razvoja turizma v Sloveniji po drugi svetovni vojni* (705-715). Osim tih radova koji se bave kasnijim razdobljima, jedino rad Darje Mihelić *Kunšno računstvo za trgovce 16. stoljetja (računski trgovski priručnik kot zgodovinski vir)* (659-675) ponovno obrađuje kasni srednji vijek. Rad uvelike pridonosi boljemu razumijevanje postupka vođenja računovodstvenih knjiga, pojednostavnjujući operacije, priloživši tablice s ekvivalentnima među mjerama prema priručniku Kristofa Rudolffa.

Sabine Florence Fabijanec

Međunarodni znanstveni skup Istarski povijesni biennale, Poreč, 24. – 26. svibnja 2007.

U Zavičajnom muzeju Poreštine od 24. do 26. svibnja 2007. održan je Treći istarski povijesni biennale na temu *Cerealia, oleum, vinum...: kultura prehrane i blagovanja na jadranskom prostoru*. U organizaciji Državnog arhiva u Pazinu, Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli – Odjela za humanističke znanosti i Zavičajnog muzeja Poreštine Pučkog otvorenog učilišta Poreč, skup je okupio dvadesetak znanstvenika iz Hrvatske, Italije i Slovenije.

Nazočne je na otvaranju pozdravila ravnateljica porečkoga zavičajnog muzeja Elena Uljančić-Vekić te predstavnici Konzervatorskog odjela u Puli, Ministarstva kulture, Porečko-